

Rahapelituotoilla rahoitettujen toimintojen rahoitusmalli -hanke

Hankeryhmän Teams -kokous 26.11.2021 kl 14.00-16.00. Sihteeristö osallistuu Teams -kokoukseen.

Hankeryhmän jäsenet:
Henrik Haapajärvi (pj)
Valtteri Aaltonen
Mikaela Nylander
Saila Ruuth
Akseli Koskela
Tuomo Puumala
Poissa: Anna-Mari Vimpari

Sihteeristön jäsenet:
Elina Rydman (SM)
Katri Aho (MMM)
Lassi Kauttonen (STM)
Pasi Rentola (OKM)
Outi Luoma-aho (VM)
Caj Lövegren (VNK)
Seppo Määttä (sihteeristön pääsihteeri)
Riina Pursiainen (sihteeri)

1. Kokouksen avaus ja asialista

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Ennen asialistalle siirtymistä käsiteltiin aiemmin päivällä lähtenyt tiedote ja siinä ollut virhe. Päätettiin korjata tiedote poistamalla tiedotteesta lause joka viittaa siihen, ettei Veikkauksen voittovaroja voisi uudistuksen jälkeen käyttää muuhun tarkoitukseen kuin nykyisiin, sillä se on ristiriidassa yleiskatteellisuuden kanssa.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Ei huomioita.

3. Rahoitusmalliuudistuksen tiekarttavalmistelu

Parlamentaarisen seurantaryhmän kokous 30.11.

Seuraava parlamentaarisen seurantaryhmän kokous on 30.11. Puheenjohtajan mukaan olisi hyvä päästä keskustelemaan rahoitustasosta mahdollisimman pian. Hän antoi käsittelylle kaksi vaihtoehtoa:

1. Parlamentaarinen ryhmä käsittelee rahoitustasoa puhtaalta pöydältä
2. Hankeryhmä pitää edellisenä päivänä kokouksen aiheesta ja vie omat näkemyksensä parlamentaariselle ryhmälle.

Puheenjohtaja ehdotti, että parlamentaarinen ryhmä käsittelee aihetta ensin itse. Tätä tuettiin. Sovittiin myös, että parlamentaarisen ryhmän kokousmateriaaleihin liitetään tiedot Veikkauksen tuottojen kehityksestä viimeiseltä kymmeneltä vuodelta, jotta keskustelua voidaan käydä faktapohjaisesti. Lisäksi

Puumala toi esiin, että olisi hyvä saada parlamentaarinen konsensus vuoden 2023 tasosta, tai siitä että päätetty vuoden 2024 taso pätee myös vuoteen 2023.

Parlamentaariseen seurantaryhmään kuuluvia asiantuntijajäseniä kuullaan kokouksen aluksi rahoitustasosta, ja loppu kokous käydään kansanedustajien kesken.

Lövegren esitteli päivitettyä kuvausta rahoitusmallista: Katkaistaan Veikkauksen yhteys tuontjakoministeriöihin. Tuotto tulee tulopuolelle sellaisenaan. Menopuolella oma talousarviomomentti, johon kirjataan, että kyseessä on yleishyödyllinen momentti. Momentin rahoituksen tason kysymys on kirjattu tekstiin. Ehdotus on, että se olisi Liikasen työryhmän ehdotuksen mukaisesti vähintään Veikkauksen vuotuinen voitto. Viime vuosien kompensatio kertoo, että itse tuotolla ja momentilla ei ole enää mitään yhteyttä, tästä kirjauksesta huolimatta.

Lövegren jatkoi kuvausta rahapelihaittojen torjunnan osalta: Rahapelihaittoja uudessa mallissa rahoitetaan omalta uudelta momentilta, sekä nykyisen 52 pykälän mukaisesti. Uudella momentilla tuotaisiin läpinäkyvyyttä ja näkyväksi tekevyyttä ehkäisylle sen lisäksi, että Veikkaus ja viranomaiset tekevät omia toimenpiteitä.

Ruuth: Kannattaako miettiä uutta rahapelien haittojen momenttia, koska samalla on käynnissä rahapeliasian ohjelma, jossa näitä nimenomanaan mietitään. Lisäksi kysymys siitä, tekevätkö OKM:n alaiset toimijat rahapelityötä?

Nylander: Eduskuntaryhmän kanssa keskusteltiin mallista pitkään. Edelleen herättää huolta se, että tulee hallitus joka ei halua tukea kansalaisyhteiskuntaa. Vaikka tätä on tässä mallissa pyritty estämään ja hidastamaan, se herättää silti huolta. Ei silti muutostarpeita, pelkkä huoli.

PJ: Kuten Liikasen raportissa todetaan, kaikki nämä mallit vaativat aktiivisen poliittisen päätöksen, joten se luo riskin sille, että jokin hallitus tämän romauttaa.

Puumala: Tässä esittelyssä tuli esiin, että kytkös säilyy sitä kautta, että momentti xyz ei voisi olla pienempi kuin Veikkauksen varat. Ei tyrmää, mutta on kriittinen tähän: silloin kuitenkin pidetään kytkös ja se voi olla ongelma. Reaalisesti tämän ei pitäisi koskaan olla ongelma koska voittovarot ovat niin pienet, ettei sen alle voisi mikään hallitus mennä. Mutta siitä ajatuksesta, että Veikkauksen varoja käytettäisiin vain tähän, on päästettävä irti. Yleiskatteellisuutta voi käyttää ihan mihin vain. Erikseen on poliittinen päätös momentista xyz, josta menee rahat OKM:ään, STM:ään ja MMM:ään. Nyt kun olemme sitoutuneet kokonaisuudistukseen, täytyy luopua korvamerkinnoista edes ajatuksen tasolla.

PJ: Juuri näin kuin Puumala sanoo: jos menee yleiskatteeseen se menee sinne. Kysymys on, jääkö johonkin lainsäädäntöön jotain rippeitä siitä, että rahapelimonopolin tuottoa käytetään yleishyödylliseen toimintaan? Jos talousarviolakiin tehtäisiin tämä linkki, se voisi tukea monopolin hyväksyttävyyttä.

Koskela: Erillinen momentti STM rahapelipoliittiseen ohjelmaan, tämä hankeryhmä ei voi siitä puhua. Miten yleisesti tiekartta tehdään?

Ruuth: Hieman ristiriitaista jos EU:lle sanotaan, että käytetään yleishyödyllisyyteen ja Suomessa sanotaan, että yhteyttä ei ole.

Omistajaohjaus

Hankeryhmässä on aiemmin käyty keskustelua siitä, tulisiko Veikkauksen omistajaohjaus siirtää STM:ään. Keskustelussa todettiin, että tuottotavoitetta ei ole eikä pidä koskaan tulla, mutta tuottoarvion tulee olla mahdollisimman oikea. PJ totesi, että voisi olla vielä hyvä keskustella omistajaohjauksen siirtämisestä STM:ään, jotta ei olisi paineita omistajaohjausyksikössä ja VM:ssä olettaa suurempaa tuottoa.

Puumala toi Keskustan kannan esiin, joka on ettei kannata omistajaohjauksen siirtoa STM:ään. Olemme syvästi sitoutuneita monopoliin ja toimii kilpailullisessa ympäristössä. Jos ohjausta tehdään vain STM:n lähtökohdista, se johtaa monopolin kaatumiseen. Tämä on ehdoton kanta Keskustalta.

Yksi- vai kolme momenttia?

Määttä kertoi, että käsitellyssä ehdotuksessa on vain yksi momentti, mutta sihteeristössä on noussut esiin, että voisi olla tarve suoraan kolmelle momentille. Samoin, jos päädytään yhteen momenttiin, päätettäväksi jää, mihin pääluokkaan se sijoitetaan.

Rentola avasi tätä kysymystä selventämällä, että OKM:ssä kannatetaan jokaiselle ministeriölle omaa momenttia, sillä OKM:ssä on nykyjärjestelmässä neljä pääluokkaa: tiede taide nuoriso ja liikunta. MMM:ssä ja STM:ssä on vain yksi pääluokka per ministeriö, joten ongelma on erityisesti OKM:n hallinnonalalla. Kauttonen tuki ehdotusta useasta momentista, jolloin välttyään ongelmilta STEA:n käytäntöjen kanssa.

PJ totesi, että tämä on tekniikkaa, joten toivoo sihteeristöltä ehdotuksen ratkaisusta. Useamman momentin luominen kuitenkin luo lisää asioita jotka ovat muutoksenalaisia, joka lisää eriarvoisuuden mahdollisuutta. PJ toivoo ehdotusta mallista, jossa on vain yksi momentti, jolla on riittävä määrä alamomenteja, jotka olisivat tiettyjen ministeriöiden käytössä.

Luoma-aho totesi, että poliittista päätöksentekoa vaaditaan yhden momentin mallissa siitä, missä pääluokassa momentti on, sillä se vaikuttaa mm. ohjaavaan ministeriin. Olisiko uusi momentti esim. VM:n alainen?

Käyttökohteiden määrittäminen

PJ: Arpajaislaissa monia eri prosentteja käytölle. On sekä ensimmäisen tason ministeriöi jako-osuudet, ja sitten toisen tason osuudet OKM:n alla. Viedäänkö uuteen jakolakiin molemmat tasot vai vain ylempi

ministeriöittäin oleva taso? Oma ehdotus on, että viedään molemmat, jotta ei tule kilpailua OKM:n avunsaajien kesken. Ehdotusta kannatettiin.

Koskela nosti esiin, että käyttökohteet ja jakosuhteet tulee määrittää, mutta uusille toimijoille tulee olla mahdollisuus saada tukea. PJ täsmensi, että käyttökohteilla tarkoitetaan toimintotasoa, ei toimijatasoa. Eli toimijatasoa ei ole tarkoitus lukita tai tehdä kirjauksia niin, että vain nykyiset toimijat saisivat myös jatkossa rahoitusta.

Ruuth nosti keskusteluun sen, että STEA:n rahoituksesta noin puolet tulee voittovarojen jaon jälkeen ja puolet sen jälkeen. Mikäli jatkossa kytkentä Veikkauksen tuoton ja STEAn välillä katkeaa, olisiko Veikkauksella incentiiviä jatkaa STEA:n rahoitusta ennen tuotonjakoa? PJ pyysi sihteeristöä tutkimaan asiaa ja tekemään ratkaisuehdotuksen siitä, miten STEA:n kustannukset katetaan jatkossa, tai voiko Veikkausta velvoittaa esim. vetoamalla rahapelihaittojen hoitoon ja ehkäisyyn.

Yleishyödyllisten toimintojen määrittäminen

PJ: Kysymys on, jääkö arpajaislakiin ja tai valtionavustuslakiin joku kirjaus yleishyödyllisyydestä? PJ pyysi sihteeristöä tekemään ehdotuksen siitä, miten arpajaislaki toimii, kun sieltä on nämä tietyt pykälät tiputettu pois. Arpajaislain päätarkoitus on rahapelihaittojen ehkäisy, ei yleishyödyllisten toimintojen rahoitus.

Kokonaisrahoituksen tason määrittäminen

PJ: Pohjaehdotus on, että olisi minimikirjaus joka tulisi Veikkauksen tuottovaroista. JTS kirjaus varmaan sopii kaikille, siinä olisi avustuksensaajille luvattua vakautta ja ennustettavuutta. Onko niin että kun on eri momenttityyppisiä JTS:ssä (siirtomääräraha, arviomääräraha jne) niin onko sillä väliä JTS:n kannalta? Luoma-ahon mukaan tämä ei ole ongelma, mutta momenttitasot eivät ole JTS:ssä julkisia, vaan niistä tulee julkisia vasta vuotuisissa talousarvioesityksissä. JTS:ään voidaan tekstitasolla avata julkisesti asioita. PJ kannatti, että jatkossa JTS:n tekstiosaan tehdään tämä kuvaus, jotta se saan julkisesti tietoon avustuksensaajille.

Uuden rahoitusmallin säädösperusta

PJ: Kuinka uusi jakosuhdelaki tehdään? Vaihtoehtoina on pelkkä jakosuhte mutta ei käyttötarkoitusta tai sellainen joka kattaa käyttötarkoitukset. Missä kohtaa lukee, että tätä momentin rahaa ei saa käyttää esim. rasistiseen toimintaan? Onko tämä sille oikea paikka? Määttä vastasi, että kaksitasoisilla prosenteilla jakolaki kuvaa käyttökohteet yleisellä mutta selkeällä tasolla, mutta ei luo itsessään poissulkevaa koodistoa.

Ruuth totesi, että nuorisolaissa ja urheilulaissa linjataan juurikin mm. rasistiset toimintakohteet pois, ja niiden avulla on taklattu tätä ongelmaa. STEA:lla ei ole vastaavaa sotejärjestölakia, mutta sellainen olisi hyvä olla. Tässä yhteydessä siis riittäisi joki yleisempi maininta ja myöhemmin se korvattaisiin viittauksella sotejärjestölakiin.

Rahapelihaittojen ehkäisy

Rahapelipoliittinen neuvottelukunta käynnissä, mutta sekä VSI:t ja parlamentaarikot toivovat näkyvämmäksi rahapelihaittojen vähentämisen myös tuotosta. 52 pykälä pysyy samana, ja kysymys on siitä, että otetaanko sen lisäksi myös järjestöpuolelle oma rahoitus tähän työhön.

Linjaustarpeet

PJ: Tiekartassa linjataan kaikista tänään puhutuissa kohdissa, paitsi järjestöjen varainkeruusta josta huomiot parlamentaariselta seurantaryhmältä.

4. Muut asiat

Otakantaa.fi kuuleminen avataan 1.12. ja se on auki 8.12. asti. Sisältöön ja kysymysten asetteluun palataan sähköpostilla alkuviikosta. Edunsaajien Teams-kuuleminen 2.12. klo 10-11.30.